УзССР Давлат қўмитаси
Вх. №
Олий Кенгаш Раёсати УзССР
F-10295

Ўзбекистон - келажаги буюк давлат

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

27 январь, жума, 1995 йил
Сотувда эркин нархда. № 20 (1022)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

Б. О. ТОШМУҲАМЕДОВГА «ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ФАН АРБОБИ» ФАХРИЙ УНВОНИНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Кўп йиллик ҳалол меҳнати, илм-фанни ривожлантиришдаги ва юқори малакали мутахассислар тайёрлашдаги хизматлари ҳамда жамоат ҳаётида фаол иштирок этаётгани учун Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси раиси — академик Бекжон Ойбекович Тошмуҳамедовга «Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган фан арбоби» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1995 йил 23 январь.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

В. И. ТЮРИКОВНИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Адабиёт ва журналистика соҳасидаги кўп йиллик самарали ижодий фаолияти ҳамда жамоат ҳаётида фаол иштирок этаётгани учун ёзувчи — Владимир Иванович Тюриков Ўзбекистон Республикасининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1995 йил 25 январь.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

Р. А. ХАЧАТУРОВГА ОЛИЙ МАЛАКА ДАРАЖАСИНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикасининг «Судлар тўғрисида»ги қонунига ва судьяларнинг малака даражалари тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг 1993 йил 2 сентябрдаги қарори билан тасдиқланган Низомга мувофиқ Ўзбекистон Республикаси Олий хўжалик судининг раиси Роберт Альбертович Хачатуровга олий малака даражаси берилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1995 йил 26 январь.

• Долзарб мавзу

ЧУЧВАРАНИ ХОМ САНАЙДИГАНЛАРНИНГ ДАВРИ ЎТДИ

ҲОСИЛДОРЛИКНИ ОШИРМАЙ, ҒАЛЛА МУСТАҚИЛЛИГИГА ЭРИШИБ БЎЛМАЙДИ

ИЛГАРИ хабар қилинганидек, 20 январь куни Тошкентда 1995 йилда ғалла етиштиришни кўпайтириш ва 1996 йил ҳосили учун хўжаликларни сифатли уруғ билан таъминлаш чора-тадбирларига бағишланган машғулот-кенгаш бўлиб ўтди. Уни республика Бош вазирининг биринчи ўринбосари Исмоил Жўрабеков бошқарди.

Машғулот-кенгашда ғаллачилик бўйича 1994 йил якунлари таҳлил этилди, 1995 йил режалари ва 1996 йилга бориб, ғалла мустақиллигига эришишнинг асосий йўл-йўриқлари белгилаб олинди.

МАМЛАКАТНИНГ иқтисодий қудратини ошириш, айниқса, истеъмол бозорини озиқ-овқат маҳсулотлари билан тўлдиришида ғалла муҳим ўрин тутади. Юртбошимиз «Ғалла мустақиллигига эришилмас экан, иқтисодий мустақиллик ҳақида гапириш ортиқча», деганда айнан шу ҳаётий ҳақиқатни назарда тутган эди. Республика ҳукумати кейинги икки йилдан буён ғаллачилик соҳасини устивор суръатларда ривожлантириш орқали халқимизни ўзимизда етиштириладиган дон билан таъминлаш ҳамда омухта емни кескин кўпайтириш йўли билан чорвачиликни юксалтиришга эришиш юзасидан катта амалий ишлар қилмоқда. Чунончи, республика Президентининг «1995 йилги пахта ва бошоқли дон экинлари ҳосили етиштириш ҳамда давлатга сотишни иқтисодий рағбатлантиришга оид чора тадбирлар тўғрисида»ги энг сўнгги Фармони ҳам шу мақсад йўлидаги амалий саъй-ҳаракатдир. Энди давлатга сотиш юзасидан белгиланган топшириқни бажарган деҳқонлар ўзлари етиштирган пахта толасининг 40 фоизини, бошоқли доннинг 50 фоизини ўз ихтиёрида қолдириш ҳуқуқига эга бўлдилар. Бундан ташқари пахта ва бошоқли доннинг харид нархлари ҳам яқин кунлар ичида қайта кўриб чиқилади.

1995 йил ҳосили учун жами 1 миллион 356 минг гектарга бошоқли дон экилди. Шундан 851 минг гектари сувли ерлардир, бу 1994 йилдагига нисбатан 220 минг гектар кўп.

1996 йилда умумий ғалла майдонини 1 миллион 800 минг гектарга, шу жумладан, суғориладиган майдонлардаги ғаллазорларни 1 миллион 300 минг гектарга етказиш режалаштирилган. Бу ғалла мустақиллигига эришиш учун мустаҳкам пойдевор яратилди, дегани.

Хўш, бунга эришиш учун имконият борми? Бор, албатта. 1994 йил таҳлили буни яққол исботлайди. Айрим вилоят, туман ва хўжаликлар эришган ютуқлар кенг оммалаштирилса, йўл қўйилган хато ва камчиликлар бундан буён такрорланмаса, йилига 4 миллион тоннадан ошириб дон етиштириш барқарорлашади. Масалан, Андижон вилояти ғаллакорлари ўртача 34,8 центнердан, наманганликлар салкам 29 центнердан хирмон кўтардилар. Шунингдек, Балиқчи тумани хўжаликларида хосилдорлик 41,3 центнерга, Оқолтин туманида 33, Жомбой туманида 31 центнерга етди.

Бироқ бир қатор вилоят ва туман хўжаликларида ғаллачиликка яхши эътибор берил-

(Давоми 2-бетда).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

1995—1996 ЙИЛЛАРДА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ МАЖМУИНИНГ МОДДИЙ-ТЕХНИКА БАЗАСИНИ МУСТАҲКАМЛАШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

1995—1996 йилларда агросаноат мажмуининг моддий-техника базасини тракторлар, пахта териш машиналари, асбобускуналар билан мустаҳкамлаш ва қишлоқ хўжалиги техникаси ишлаб чиқарувчи корхоналарнинг барқарор ишлашини таъминлаш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш» давлат-кооператив қўмитаси, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ҳокимликлари бир ой муддатда агросаноат мажмуи хўжаликлари, корхоналари ва ташкилотларидаги мавжуд барча қишлоқ хўжалиги техникасини қайта рўйхатдан ўтказсинлар, унинг техник ҳолатини аниқласинлар ҳамда белгиланган тартибда жисмоний эскирган техникани балансдан чиқарсинлар,

2. «Ўзмашсаноат» уюшмаси, «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш» давлат-кооператив қўмитаси 1995-1996 йилларда хўжаликларга энг муҳим қишлоқ хўжалиги техникасининг етказиб берилишини таъминласинлар.

3. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ҳокимликлари ва «Ўзистиқболстат» давлат қўмитаси, «Ўзмашсаноат» уюшмаси, «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш» давлат-кооператив қўмитасининг 1995-1996 йилларда хўжаликлар ихтиёрида қолдириладиган пахта толасидан «Ўзмашсаноат» уюшмаси ва «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш» давлат-кооператив қўмитаси корхоналарига материаллар, бутловчи буюмлар, техника ва эҳтиёт қисмлар олиб келиш учун пахта толаси ажратиш тўғрисидаги таклифлари қўллаб-қувватлансин.

4. Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш» давлат-кооператив қўмитаси хўжаликлар томонидан берилган буюртманоналарга биноан қишлоқ хўжалиги техникасига бўлган эҳтиёжни, ҳар қайси буюртманома бўйича ушбу техникани сотиб олиш учун зарур бўлган пахта толаси ҳажмларини аниқласинлар ва умумлаштирилган материалларни бир ой муддатда Вазирлар Маҳкамасига тақдим этсинлар.

5. «Ўзмашсаноат» уюшмаси ва «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш» давлат-кооператив қўмитаси корхоналари бир ой муддатда хўжаликлар билан олдиндан етказиб бериладиган пахта толасига айирбошлаш эвазига уларга қишлоқ хўжалиги техникаси ва эҳтиёт қисмлар етказиб бериш, шунингдек, «Ўзулгуржибиржасавдо» уюшмаси билан пахта толасини Ўзбекистон Республикаси ташқарисига сотиш ҳамда бундан тушган маблағларга бутловчи буюмлар, қишлоқ хўжалиги техникаси ва улар учун эҳтиёт қисмлар етказиб бериш юзасидан шартномалар тузсинлар.

«Ўзмашсаноат» уюшмаси ва «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш» давлат-кооператив қўмитаси корхоналарига пахта толасини Ўзбекистондан ташқарига етказиб беришни бевосита моддий-техника ресурслари ва эҳтиёт қисмлар етказиб берувчи корхоналарга, илгари тузилган шартномалар бўйича, бартер асосида амалга оширишга рухсат этилсин.

6. Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги, давлат солиқ қўмитаси, «Ўзулгуржибиржасавдо», «Ўзмашсаноат» уюшмалари, «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш» давлат-кооператив қўмитаси ажратиладиган пахта толасини республика ташқарисига олиб кетиш ва сотиш бўйича ҳужжатларнинг белгиланган тартибда расмийлаштирилишини таъминласинлар.

7. Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш» давлат-кооператив қўмитаси Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ҳокимликлари билан биргаликда:

мавжуд техникадан фойдаланишни, уларнинг сақланишини яхшилаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар кўрсинлар, техника сақланадиган бостирмалар ва майдончалар қурилишини таъминласинлар;

техникани тузатиш ва техника хизмати кўрсатиш учун хўжаликлар устахоналарининг ва «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш» давлат-кооператив қўмитаси тузатиш корхоналарининг қувватларидан тўлиқ фойдалансинлар;

қишлоқ хўжалигининг механизаторларга бўлган эҳтиёжини икки йил мобайнида тўлиқ қондиришни ҳисоба олган ҳолда механизатор кадрларни тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш бўйича икки ой муддатда аниқ дастур ишлаб чиқсинлар.

8. «Ўзмашсаноат» уюшмасининг қишлоқ хўжалиги машинасозлиги корхоналари ишлаб чиқарилаётган машиналарнинг техник мустаҳкамлигини ва сифатини ошириш бўйича чора-тадбирларни бир ой муддатда ишлаб чиқсинлар ва амалга оширсинлар.

9. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг тегишли ўринбосарлари зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1995 йил 26 январь.

ДАВОС УЧРАШУВЛАРИ — ДАВР ТАҚОЗОСИ

— Анъанавий Давос учрашувлари Ғарб ва Шарқни боғловчи кўприкдир,— деган эди Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов Жаҳон иқтисодий анжумани ҳақида. Ўзбекистон мазкур анжуманга аъзо бўлганидан буён ўтган қисқа вақт давомида ана шу кўприкни мустаҳкамлаш ишига ўз ҳиссасини қўшиб келмоқда.

Маълумки, Швейцариянинг Давос шаҳрида ҳар йили жаҳондаги кўплаб давлатлар раҳбарлари, энг йирик иқтисодчи, молиячи ва банк ходимлари, сиёсатшунос олимлар ҳамда тадбиркорлар йиғилади. Улар жаҳондаги турли иқтисодий муаммоларни ҳал этиш масалаларини муҳокама этадилар. Бу ерда дунё иқтисодиётини тараққиёт сари бошлаш, турли мамлакатларнинг бу борадаги ҳаракатларини мувофиқлаштириш, ривожланаётган мамлакатларга йўл-йўриқлар кўрсатиш ва уларни қўллаб-қувватлаш борасида фикр-мулоҳазалар билдирилади. 1971 йилда йирик мутахассис ва машҳур жамоат арбоби Клаус Шваб Жаҳон иқтисодий анжуманини ташкил этар экан, иқтисодиётни инсоният фаровонлиги учун хизмат қилдириш орзуси билан куйиб-ёнган бўлса ажаб эмас. Унинг дунё миқёсида ягона иқтисодий маконни вужудга келтириш ғояси кўпчилик томонидан қўллаб-қувватланди. Шу боис Давос учрашувларида нафақат ишбилармон ва иқтисодчиларни, балки давлат бошлиқлари, дунёга машҳур сиёсатчиларни ҳам учратиш мумкин.

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов 1992 йили Жаҳон иқтисодий анжуманида биринчи бор иштирок этиб, унинг қатнашчилари ҳузурида нутқ сўзлади. Уларга мустақил Ўзбекистон ўзининг ўзига хос тараққиёт йўлини танлаганини, маънавий ва миллий қадриятларни тиклаш, миллатлараро тотувликни таъминлаш, иқтисодни мафкурадан халос этиш, тадбиркорликни ривожлантириш, аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш асосида бозор муносабатларига босқичма-босқич ўтиш учун ислоҳотлар бошлаб юборилганини айтган эди. «Ўзбекистонда янги жамиятни барпо этиш йўлида қилинаётган ҳамма ишларни халқаро ҳамжамият тушуниб етиши ва унга мадад беришига ишонишни истардик»,— деган эди мамлакатимиз раҳбари ўшанда.

Шундан буён орадан кўп вақт ўтгани йўқ. Жаҳон ҳамжамияти Ўзбекистонда амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотларни, янги демократик жамият яратиш йўлидаги интилишларни маъқулламоқда. Ҳатто, айрим расмий давраларда Ўзбекистоннинг ўзига хос тараққиёт йўли ўрнак олишга арзигулик экани тан олинди.

Ўзбекистон Жаҳон иқтисодий анжуманига аъзо бўлгач, у билан кенг алоқа ўрната бошлади. 1993 йилнинг апрель ойида эса Тошкентда жаҳон иқтисодий анжумани мажлиси ўтказилди. Унда дунёдаги 30 дан ортиқ давлатнинг миллий компаниялари, фирмалари ва банклари раҳбарлари қатнашди. Улар мамлакатимизнинг молия, банк, телеалоқа, энергетика, енгил саноат ва тоғ-кон саноати фаолияти билан танишиб, ўзаро ҳамкорлик учун катта имкониятлар мавжудлигига ишонч ҳосил қилдилар.

«Мамлакатингиз иқтисодиётидаги ислоҳотлар билан яқиндан танишгач, Ўзбекистоннинг 10-15 йил ичида ривожланган мамлакатлар қаторига чиқишига аминман»— деган эди жаҳон иқтисодий анжумани президенти Клаус Шваб Тошкентдаги учрашув чоғида. Албатта, «иқтисодий тафаккур уйи»га асос солган машҳур мутахассиснинг бу сўзлари бежиз эмас.

Ўзбекистоннинг бозор муносабатларини қарор топтириш йўлида амалга оширилаётган ислоҳотлари, тадбиркорликни ривожлантириш ва мамлакатга хорижий сармояларни жалб этиш борасидаги сиёсати 1994 йилдаги Давос учрашуви қатнашчиларининг эътиборини тортди. Энг муҳими, бу анжуманда энди Ўзбекистон ҳақида тасаввур уйғотишга ҳожат қолмаган эди. Қисқа давр ичида жаҳон иқтисодий анжумани аъзолари мамлакатимизнинг иқтисодий йўли, аниқ режалари ва имкониятлари ҳақида тасаввурга эга бўлган эдилар. Айниқса, Президентнинг «Инқилобий Фармон» дея эътироф этилган 1994 йил 21 январдаги Фармонидан анжуман иштирокчилари ҳам хабар топгани дунёнинг йирик банкчилари ва фирма бошлиқларининг Ўзбекистонга бўлган қизиқишини янада орттирди.

Шу ўринда хорижий тадбиркорларни Ўзбекистондаги барқарор тинчлик, сармояларнинг жаҳон талаблари даражасида ҳимоялангани жалб этаётганини таъкидлаш лозим. Мамлакатимиз раҳбарининг Давосдаги учрашувда «Биз ҳамма билан ҳалол ва тенг ҳамкорлик қилишга тайёрмиз» деган сўзлари ўз тасдиғини топмоқда. Бугунги кунда мамлакатимизда 60 дан ортиқ давлатлар компаниялари билан тузилган мингдан зиёд қўшма корхона фаолият кўрсатмоқда. Мингбулоқ, Кўқдумалоқ нефт конларини ўзлаштиришда, Асака, Дўстлик ва Бухорода улкан саноат иншоотларини барпо этишда дунёдаги йирик фирмалар билан ҳамкорлик қилинмоқда.

Мамлакатимиз нуфузли халқаро ташкилотлар билан ҳар томонлама алоқаларни мустаҳкамлаш йўлида талай ишларни амалга оширди. Бу эса Ўзбекистоннинг ҳамкорлик тарафдори бўлган тинчликпарвар давлат сифатида халқаро майдонда ўз ўрнини мустаҳкам эгаллаганини кўрсатади.

Ўзбекистон раҳбари Швейцариянинг оппоқ қорлар билан қопланган Альп тоғлари этагидаги Давос шаҳрида ўтадиган дунё иқтисодчилари анжуманига тўртинчи марта ташриф буюрмоқда. Аввалги ташрифлар давомидаги суҳбатларда, қизғин мунозаларда жаҳон иқтисодий анжумани аъзолари Ўзбекистонни қайта кашф этдилар. Энди эса амалий ҳамкорликни янада кенг йўлга қўйиш чораларини излаш мавриди келди. Президентимизнинг Швейцарияга мазкур ташрифи шу нуқтаи назардан самарали бўлиши шубҳасиз.

Муҳаммад ШАРИФ,
— ЎзА шарҳловчиси.

ЎЗБЕКИСТОННИНГ ХАЛҚАРО ВАЛЮТА ФОНДИ БИЛАН МУНОСАБАТЛАРИ

Америка-Ўзбекистон савдо палатаси Америка-Туркия кенгашининг йиллик конференцияси кўмагида ташкил этган Ўзбекистон бўйича семинарда Халқаро валюта фонди ижроия директори жаноб Даниэл КАЙЗЕРнинг нутқи (Вашингтон, 1995 йил 19 январь)

Менга Халқаро валюта фондининг Ўзбекистон билан муносабатларини сизлар билан биргаликда муҳокама қилиш имконияти берилганидан мамнунман.

Мен учун бу муносабатлар ҳақида ҳозир гапириш бир йил илгаригига қараганда анча енгил. Ўшанда менга ушбу муносабатлар унчалик кўнгилдагидек бўлиб кўринмаганди. Аммо 1994 йилнинг 1 июлидан бошлаб миллий валюта — «сўм» жорий этилганидан сўнг ва фонд тавсия этган муҳим иқтисодий чора-тадбирлар кўрилганидан кейин мустаҳкам ҳамкорликни ривожлантириш йўлида навбатдаги қадам қўйилди. Шу муносабат билан бизнинг ижроия қўмитамиз Ўзбекистон билан кредит битимини баҳолайди ва, чамаси, кейинги чоршанба куни тасдиқлайди, деб ўйлайман. Биринчи қарз тахминан 72 миллион АҚШ долларига тенг миқдордаги суммадан иборат бўлади. Агар иқтисодий сиёсат ўлчовлари келишилганига мувофиқ бўлса, Ўзбекистонга худди шунча миқдорда иккинчи қарзни олиш имконияти ҳам берилади.

Бугунги кунда Ўзбекистондаги иқтисодий аҳвол собиқ совет иттифоқининг кўпгина мамлакатларидагига қараганда анча яхши. Фонд билан келишиб олинган иқтисодий дастурнинг муваффақиятга эришиш имкониятлари анча равшан кўринади.

1994 йилда Ўзбекистонда ишлаб чиқаришнинг пасайиши собиқ СССРнинг бошқа мамлакатларига қараганда анча оз бўлди. Ишсизлик жуда камлигича турибди.

Хусусан, молиявий сиёсатнинг қатъийлаштирилиши натижаси ўлароқ, пул қадрсизланишининг ойлик даражаси 1994 йилнинг биринчи ярмидаги 22 фоиздан учинчи чоракда 2 фоизга қадар пасайди. Тўртинчи чоракдаги янги кўтарилиши эса (ойига 10-12 фоизгача) асосан қатор товарлар ва бошқа тўловлар нархларининг эркинлаштирилиши натижасидир.

1994 йилда бюджет камомади ялпи ички маҳсулотнинг 3,5 фоизигача чекланган.

Бу 1993 йилдаги ялпи ички маҳсулотнинг 12 фоиз миқдоридаги камомад билан солиштирилганда асосий ўнгланишларни акс эттиради.

Ялпи ички маҳсулотнинг 9 фоизи доирасидаги жорий камомад сармоя оқиб келиши, қисман бевосита инвестициянинг кўпайиши, шунингдек, кўп сонли товар кредитлари ҳисобига ортиғи билан қопланди.

Ниҳоят, умумий расмий заҳиралар (1,2 миллиард АҚШ доллари) тахминан 4,5 ойлик импорт ҳажмига ва ҳозирги пайтда экспорт ҳажмининг 17,5 фоизига тенг бўлган қарзни тўлашга мос келади.

Фонд билан келишилган иқтисодий дастур тўла амалга оширилса, 1995 йил — Ўзбекистон иқтисодиётининг режали хўжалик юритишдан бозор муносабатларига ўтиши йўлида олға қўйилган муҳим қадам бўлади.

Раҳбарият 1995 йил учун нархларнинг ойлик ошишини йил охиригача қисқартириш ва ялпи ички маҳсулот пасайишини 4 фоизгача чегаралашга мўлжалланган ҳамда даромад сиёсати билан қўллаб-қувватланаётган қатъий молия дастурини қабул қилди. Тузилмавий ва институционал ислоҳотлар иқтисодиётда давлатнинг ўрнини камайтиради ва хусусий секторнинг ривожланишига ёрдам беради. Дастурга мувофиқ, 1995 йилда фискал сиёсат давлат камомадини миллий ялпи маҳсулотнинг 3,5 фоизига тенг миқдоргача қатъий чегаралашдан иборат бўлиб қолади. Унинг фақат 2 фоизи банк ички тизими томонидан, 0,5 фоизи давлат қимматли қоғозларини чиқариш орқали ва қолган 1 фоизи чет эл манбалари ҳисобига маблағ билан таъминланади.

Энг кам иш ҳақи бўйича ўзгартиришлар пул қадрсизланишининг тахминий даражасида қолиши лозим. Аҳолининг энг кам ҳимояланган қисми учун ўтиш даври қийинчиликларини енгиллаштириш мақсадида ҳукумат кам даромадли оилаларга нафақа бериш дастурини жорий қилди. Улар ҳар ойда иккита энг кам иш ҳақи миқдорида нафақа олишмоқда.

Ҳукумат 1995 йил давомида бутун диққат-эътиборини худди 1994 йилнинг охирги чорагидагидек пул-кредит сиёсатини амалга оширишга қаратади. Марказий банкнинг ҳозирги вақтда 225 фоизини ташкил этувчи маблағ билан қайта таъминлаш ставкаси пул қадрсизланишининг бўлиб ўтган ва тахмин қилинаётган суръатига асосан ҳар ойда ўзгариб туради. Марказий банкнинг маблағ билан қайта таъминлаш кредитларининг ошиб борувчи қисми банкларга кредит аукционлари орқали берилади. Қайд этиб ўтилганидек, ҳукуматга бериладиган кредитлар ҳам қатъий чеклаб қўйилди.

Сўмнинг айирбошлаш курси бундан кейин ҳам кимошди савдоларида белгиланади, бироқ, бунда марказий банкнинг аралашуви чекланади.

Ҳукумат кимошди савдолари орқали сотиладиган валюта ҳажмини оширишга ҳаракат қилади. Хусусан, қарз тўлашнинг асосий воситаси бўлган олтиндан ташқари, марказлаштирилган савдодан тушган барча валюта тушуми кимошди савдоси орқали сотилади.

Ислоҳотлар жараёнини жадаллаштиришни давом эттириш мақсадида 1995 йилга мўлжалланган дастурга бир қатор институционал ва мунтазам ислоҳотлар киритилган. Шунингдек, улар корхоналарни хусусийлаштириш соҳасидаги чора-тадбирларни ҳам қамраб олади.

Уй-жойлар қурилишига ва кичик корхоналарни хусусийлаштиришга бутун куч-ғайратларни қаратганидан сўнг, ҳукумат ҳозирги кунда ўрта ва катта корхоналарни хусусийлаштириш, жумладан, умумжаҳон банкининг кўмагида ёппасига хусусийлаштириш масаласини кўриб чиқишга тайёр турибди.

Қишлоқ хўжалигида барча суғориладиган ерларнинг қарийб 40 фоизи 1995 йилнинг охиригача фермерларга ва оилаларга ижарага берилади. Давлат назоратида қоладиган корхоналар қатъий бюджет маблағлари билан таъминланади. Катта миқдордаги қарзи бўлган корхоналар эса тижорат банк тизимидан ажратиб қўйилади.

Ниҳоят, тўлов балансини ривожлантириш масаласига келсак, шуни айтиш керакки, унда 1995 йилга мўлжалланган жорий тақчиллик инфраструктурани ривожлантиришга қаратилган инвестицияларни кенгайтирадиган тарзда режалаштирилгандир. Чунки бевосита хорижий инвестициялар амалга оширила бошлади, юкларни ташиш нархи эса баландлигича қолмоқда. Тақчилликнинг катта қисмини сармояларнинг оқиб келиши ҳисобига қоплаш мўлжалланмоқда. 250—275 миллион АҚШ доллари миқдоридаги мавжуд молиявий тақчилликни эса Фонд ва Умумжаҳон банки қоплаши мумкин. Бинобарин, Умумжаҳон банки 1995 йилнинг март ойида ташкил этаётган донор-мамлакатлар маслаҳат гуруҳининг учрашуви тўлов балансини тенглаштиришдан кўра, кўпроқ лойиҳаларни молиявий таъминлаш ҳамда техник ёрдамни мувофиқлаштиришга йўналтирилади. Яқин истиқболда энергетика соҳасига йўлланадиган кенг кўламдаги инвестициялар муайян даражада энергияни хориждан олишни камайтиради.

Шунингдек, озиқ-овқат маҳсулотларини чет элдан олиш ҳам ички товар ишлаб чиқаришнинг ўсиши ҳисобига камаяди. Бошқа жиҳатдан олганда, хомашё ресурсларини қайта ишловчи тармоқларнинг мўлжалланаётган узлуксиз ривожланиши ва экспорт индустриясининг ўсиши экспортнинг ошишида етакчи аҳамият касб этади, шу билан бирга ялпи ички маҳсулот кўпаяди. Натижада жорий тақчилликнинг ялпи ички маҳсулотга нисбати 1995 йилдаги 18 фоиздан 2000 йилга бориб 2 фоизгача камайиб боради. Мутахассисларнинг фикрича, ташқи қарзни тўлаш экспорт ҳажмига нисбатан бошқариладиган даражада қолади. У 1995 йилда 18,5 фоизгача ошиб, 2000 йилда 11,5 фоизгача камаяди.

Фондининг биринчи заёмни тасдиқлаганига асосланиб, Умумжаҳон банки энг зарур импортни ҳамда корхоналар, молия ва савдо тармоқларидаги тузилмавий ислоҳотларни молиявий қўллаб-қувватлаш мақсадида 1995 йил март ойида 160 миллион АҚШ доллари миқдорида тикловчи қарз беришни давом эттириш ниятида. Шу билан бир қаторда, пахтачилик соҳасини яхшилаш, газ ишлаб чиқаришни ошириш, меҳнат ресурсларини ривожлантириш (ижтимоий ҳимоя ва соғлиқни сақлаш), корхоналарни ислоҳ қилиш, Оролбўйи сув таъминотини ва дренаж системасини яхшилашга қаратилган лойиҳаларни ҳам Умумжаҳон банки кўриб чиқмоқда.

Пировардида шуни айтишим мумкинки, республиканинг ҳудудий миқёслари, унинг бой табиий ресурслари ҳамда раҳбариятнинг иқтисодий ва тузилмавий сиёсатни амалга оширишга виждонан ва масъулият билан ёндашиши Ўзбекистонга собиқ СССР давлатлари ўртасида энг яхши мамлакатлардан бири бўлиш ва ўз тараққиёти учун зарур хорижий сармояларни жалб этиш имкониятини беради.

ЧУЧВАРАНИ ХОМ САНАЙДИГАНЛАРНИНГ ДАВРИ ЎТДИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

май, қолоқликка йўл қўйилди. Натижада буғдой ва арпанинг республика бўйича ўртача ҳосилдорлиги режадаги 17,2 ўрнига 12,9 центнерга, суғориладиган майдонларда 25 ўрнига 21,1 центнерга тушиб қолди. **Бухоро вилоятида ҳосилдорлик 14,6 Хоразмда 15,4 центнерданга тўғри келди. Айниқса, Қорақалпоғистон Республикасида ҳосилдорликнинг 7,6 центнер бўлганлигини ҳеч қандай баҳонаю сабаб билан оқлаб бўлмайди. Суғориладиган майдонларнинг ҳар гектаридан 7,4-13,5 центнердан ҳосил олган Тўрткўл, Баҳористон, Меҳнатобод туманлари хўжаликлари мамлакатнинг ғалла мустақиллигига тезроқ эришишига тўғаноқ бўлмоқдалар.**

Бундай қолоқликнинг боиси суриштирилса, раҳбару мутахассислар сабабларни қалаштириб ташлайдилар. Аммо сабабни баҳона билан чалкаштирмаслик керак. Кимки шу йўл орқали ўзини оқлайман деса, қаттиқ янглишади. Энди ким ишласа, ўзи учун ишлайди. Баҳона эмас, имконият излайдиганлар баракали хирмон уйиб, ўзини ҳам, бошқаларни ҳам тўкис қилади. Ёлчитиб ишлаш ўрнига баҳона ортига яширинадиганларнинг супраси қуруқ қолади. Бундайлар ҳамон боқимандалик кайфиятида юрибдилар, гўё давлат уларни ҳалиям дон билан таъминлашга мажбурдек. Чучварани хом санайдиганларнинг даври ўтди. Бозор ҳаётимизга чуқур кириб бораяпти. Вилоятлар дон маҳсулотлари билан ўзларини-ўзлари таъминлаш чораларини кўришлари лозим. Бунинг ўрнига **Қорақалпоғистонда 15,8 минг, Бухорода 15 минг, Жиззахда 24 минг, Қашқадарёда 25 минг, Самарқандда 22 минг, Тошкент вилоятида эса биратўла 32 минг гектар майдондаги ғаллазорлар мутлақо қаровсиз қолиб, умуман кузги ўрим-йиғимга етиб келмади. Увол бўлган шунча майдону донни ҳосилга чақиб кўрсак халқнинг қанча ризқи қийилганлиги аён бўлади.**

Суғориладиган майдонларда бошоқли дон муддатидан кечикиб экилаётгани ҳосилдорликнинг пасайишига сабаб бўлаяпти. Масалан, қиш бошланишига қадар Қорақалпоғистон Республикасида 53 фоиз, Жиззах вилоятида 48 фоиз, Қашқадарё вилоятида 49 фоиз, Тошкент вилоятида 48 фоиз майдондаги ғалла майсалари қаттиқ совуққа чидайдиган даражада ўсиб, ривожланмади. Ҳолбуки, 20 ноябргача униб чиқмаган буғдой ва арпанинг ҳосилдорлиги 30-40 фоиз пасайиб кетади. Бунинг устига кўчат ола бўлиб қолиб, ҳосилнинг баракаси учади. Кўп машаққатлар билан етиштирилган ғаллани қисқа вақт ичида ўрибянчиб, саранжомлаб ола билмаслик, бу борадаги лоқайдлик, нўноқлик ва масъулиятсизлик ҳам қимматга тушаяпти. Ўтган йиғим-терим мавсуми Жиззах вилоятида 57, Сирдарё вилоятида 58, Самарқанд вилоятида 61, Қашқадарё ва Тошкент вилоятларида 62, Сурхондарё вилоятида эса 75 кунга чўзилди. Оқибатда ҳаддан ташқари пишиб кетган бошоқлар чатнаб, ҳосилнинг анчагина қисми ерга тўкилди. Тайёр ҳосилни ҳам эплаб йиғиштириб ола билмасликни ношудликдан бошқача баҳолаб бўлмайди.

Ўрим-йиғим муддатининг чўзилиб кетишига асосий сабаб техникадан яхши фойдаланмасликдир. **Чунончи, ўтган мавсумда Қашқадарё вилоятида 1596 комбайндан 404 таси ишлатилмади. Бунинг устига, ҳар бир комбайн билан кунига нормадаги 8 ўрнига 4,7 гектар майдондаги ғалла ўрилди. Сурхондарёда 163, Самарқандда 180, Жиззахда 188 комбайн ўримда умуман қатнашмади.** Баҳона эса тайёр: техника қимматлашиб кетган, эҳтиёт қисмлар йўқ, ёнилғи тақчил ва ҳакозо. Лекин 30-40 центнердан ошириб ҳосил кўтарган вилоят, туман ва хўжаликлар-чи? Уларга биров четдан комбайн, эҳтиёж қисм ва ёнилғи олиб келиб бераяптими? Йўқ, албатта. Булар «эски касал»дан қатъийлик билан фориғ бўлиб, чинакамига ишлашяпти, келаётган даромаддан иш қуролларини созлашяпти. Даромадга яраша буромад қила билиш ҳам керак-да, ахир.

Қаранг, Қамаши туманидаги «Ғаллакор» жамоа-ширкат хўжалиги лалмикор ерлардаги дон ҳосилини ҳар йили 18-20 кундан ўтказмай, ўриб-янчиб олади. Бу хўжаликда ҳосилдорлик, ҳатто энг оғир келган йилда ҳам 12 центнердан кам бўлмайди. Сабаби — ўрим-йиғим муддати қисқа бўлгани учун дон ерга тўкилмайди, талон-торожлик ҳам йўқ. Ҳа, мавсум асоссиз чўзилдими, турли сабаблар билан хирмондан барака учиши тайин. Акс ҳолда Бахмал, Зомин, Шахрисабз, Китоб, Ғаллаорол туманларининг айрим хўжаликларидаги қолоқликни қандай изоҳлаш мумкин? Ахир уларнинг шароитлари «Ғаллакор» жамоа-ширкат хўжалиги билан деярли бир хил-ку!

Ғалла мустақиллигига эришишнинг энг мақбул йўлларидан бири ҳосилдорликни оширишдир. Бунинг учун ҳар бир туман ва хўжаликда иқлим ва тупроқ шароитига мос тушадиган навни танлай билишдир. «Ғалла» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси суғориладиган ерларга мўлжалланган 10 дан зиёд нав яратди ва ундан ҳам кўпроқ навни районлаштирди. Хўжалик раҳбарларию мутахассислар, қолаверса, ҳар бир деҳқон ана шу навларнинг ўзига хос хусусиятларини обдон билиб, ўрганиб олишлари лозим. Ота-боболаримиз у ёки бу навга донининг тўйимлигига қараб баҳо беришган. Ҳозир ҳам шунга амал қилиб, ғалланинг таркибида оқсил моддаси кўп бўлган навларини яратиш маъқулдир. Масалан, 18-20 фоиз оқсили бўлган навларни экиш эҳтиёждаги ғалла миқдорини 25 фоиз камайтириш имконини беради. Яъни шунга яраша ер майдони ҳам тежалади.

Буғдойнинг «Интенсив» нави республикамиз шароитида 65-70 центнер, «Ёнбош» ва «Шердор» навлари 60-65, «Сангзор-4» ва «Безостая 1» навлари 50-60 центнергача ҳосил тўкиши мумкин.

Ҳар бир вилоят, туман ва хўжалик ўзини-ўзи уруғлик билан таъминлашга ўтадиган пайт келди. Бунинг учун жойларда эҳтиёжга қараб уруғчилик хўжаликлари ташкил этилиши зарур. Ана шунда уруғликнинг сифати, униб чиқиш миқдори, ҳосилдорлиги учун жавоб берадиган ташкилот тайин бўлади.

Уруғликни тозалаб, албатта, дорилаб экиш ҳам ҳосилдорликка бевосита таъсир этадиган муҳим шартлардир. Афсуски, кўп жойларда уруғлик тозаланмай экилади. Натижада, ғаллазорларни бегона ўт босади, униб чиқиш миқдори 70-80 фоиздан ошмай, кўчат сийрак бўлиб қолади ва шунинг оқибатида 20-30 фоиз ҳосил бекорга йўқотилади.

Баъзилар уруғлик ғаллани дорилашга кетадиган сарф харажатдан қочиб, шундай экаверадилар. Натижада қоракуя ва бошқа касалликлар хуруж қилади. Пировардида кўрилган иқтисодий зарар дорига кетадиган харажатлардан ҳам кўпга тушади. Ҳолбуки, ўзимизда яратилган самарали дорилар бор. Масалан, «Гуматнатрий» дорисини кўмир чиқиндиларидан бемалол олавериш мумкин. Нархиям жуда арзон — 1 килоси 60 сўм. Четдан келтириладиган «Денозол» эса ками билан 13 долларга тушади. Бир кило «Гуматнатрий» билан бир тонна уруғни дорилаш мумкин. У Ғаллаорол туманида синаб кўрилди. Одатдагидан уч баравар кам миқдорда сарфланганда ҳам уруғликнинг униб чиқиш миқдорини анча оширади, ҳосилдорлик ҳам юқори бўлади.

Ғалла етиштиришни ким ҳоҳласа ўшанга топшираверииш катта хатоликдир. Энди бунга чек қўйиш пайти келди. Бу экинни биладиган, тушунадиган, тажрибаси бор деҳқонларгагина ишониб топшириш керак. Ана шунда ҳар бир нав ўз хусусиятига қараб белгиланган фурсатларда экилади, вақтида озиқлантирилиб, талаб қилган пайтда суғориб, парвариш қилинади, бинобарин ҳосилнинг барқарорлиги кафолатланади.

Бизнинг шароитимизда ғаллага ўғит бермай, юқори ҳосил олиб бўлмайди. Тупроғимизнинг экологик ва мелиоратив ҳолатини яхшилаш, яъни унумдорлигини ошириш учун ҳар гектар майдонга йилига камида 4 тонна гўнг ва бошқа органик ўғитлар солишни қатъий қоида қилиб қўйиш пайти келди.

Ҳозир четдан олиб келинаётган ғалланинг ҳар тоннаси 185 долларга, йўл ҳақлари билан 205-210 долларга тушаяпти. Буни ўзимизнинг сўмга чақиб кўринг-а. Бу ҳол узоқ давом этиши мумкин эмас. Ғаллачиликда қолоқлик ботқоғидан чиқа олмаётган вилоят, туман ва хўжаликларнинг раҳбарлари бу рақамларнинг мағзини обдон чақиб, тўғри хулоса чиқаришлари лозим.

Хуллас, мақсад — 1996 йилдан бошлаб ўзимизда 4,5-5 миллион тонна ғалла етиштиришни қатъий йўлга солиб олиш. Бунинг учун ҳамма имконият бор, фақат жиддий меҳнат қилиш керак, холос.

Бундан буён Қишлоқ хўжалик фанлари академияси хўжаликлар билан шартнома тузиб ишлашга ўтиши зарур. Бутун дунёда шундай. Нав хусусиятлари, агротехникаси ҳар бир вилоят, туман ва хўжаликка етказилиши лозим. Токи, улар бу йил кузда экиладиган уруғликни ҳозирданоқ танлаб, тозалаб, дорилаб, тахт қилиб қўйсинлар. Ана шунда ғалладан барқарор ҳосил олишга эришилади.

Абдусамад ЙЎЛДОШЕВ,
«Халқ сўзи»нинг махсус мухбири.

• Сайловдан кейинги мулоҳазалар

ПАРЛАМЕНТНИНГ АНДОЗАСИ ШАРҚДАН ОЛИНГАН ДЕЯ БАРАЛЛА АЙТИШГА БАРЧА АСОСЛАР БОР

Лекин фахр туйғуси бизни карахт қилиб қўймаслиги керак

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутатлари рўйхатини кўриб, қалбим фахр-ифтихорга тўлди. Чунки бу ғалги сайловлар мамлакатимиз тарихида илк бор демократик руҳда, қўппартиявийлик, муқобиллик асосида ўтказилди.

Яна бир қувончли томони шундаки, сайловлар жараёнида Европа ва Ғарб давлатларининг кўплаб вакиллари холис кузатувчи сифатида иштирок этдилар. Бу эса юртимизда осойишта турмуш тарзи қарор топганлиги, бозор иқтисодиётига босқичма-босқич, оғишмай ўтилаётгани, демократия ва ошкоралик шароитида қонун устиворлигига эришганлигимиздан далолат беради.

Маълумки, жамият тараққиётининг беш тамойилидан бири — Қонуннинг устиворлиги, деб белгиланган. Дарҳақиқат, Қонун устивор бўлмаган ҳамда унга амал қилмаган жамиятда бошбошдоқлик, жиноятчилик, иқтисодий-сиёсий жараённи издан чиқаришга интилиш, ҳокимиятга даъвогарлик каби иллатлар томир ота бошлайди. Буни ўтиш даврини бошидан кечирган ўнлаб мамлакатлар мисолида кўриш мумкин. Шу боис ҳам дастлаб асосий мақсад мамлакатда тинчлик-осойишталикни сақлашга, уюшган жиноятчиликка, порахўрликка қарши курашни кучайтиришга, прокуратура, суд идоралари, ички ишлар органларида қатъий интизом ўрнатишга қаратилди. Ва бу борада сезиларли ишлар қилишга эришилди.

Луғатимизда Олий Мажлис ибораси билан бир қаторда Парламент сўзи ҳам фаол қўлланила бошланди. Энди Парламент — Олий Мажлисда ишлаш собиқ иттифоқ давридагидек номигагина бўлмайди. Аксинча депутатлардан жиддий масъулият, зукко билим, ҳар бир масалага пухта ёндашув талаб этилади. Зеро, бу ғалги депутатларимиз орасида партиялар ва маҳаллий ҳокимият вакиллари, ҳуқуқшунослар, тарихчилар, олимлар, журналистлар, иқтисодчилар, врачлар, ишбилармон-тадбиркорлар бор.

Ўз ўрнини Олий Мажлисга бўшатиб бераётган Олий Кенгаш самарали меҳнат қилди. Унинг воситасида мамлакатимиз равнақи ҳамда фуқаролар ҳақ-ҳуқуқларини таъминлайдиган юздан зиёд янги қонунлар мажмуаси яратилди.

Таркиб топаётган янги парламент, ишончим комилки, қисқа давр ичида профессионал парламентга айланади. Зеро, бунинг учун бизда барча асос ва имкониятлар мавжуд.

Хўш, профессионал парламентнинг ўзи нима ва у қандай шаклланади? Ҳар бир мустақил давлат шаклланиш жараёнида маълум бир муддат ўткинчи қийинчиликларни бошидан кечириши, ҳатто баъзи бир нарсалардан буткул воз кечишга ҳам мажбур бўлади. Мамлакат маълум изга тушиб олиб, тараққиёт сари юз бургандан кейин сармоядорлик, тадбиркорлик, фуқароларнинг ишбилармонлик сифатлари камол топа боради. Шу билан биргаликда жамиятда юз бераётган ижобий ўзгаришларни кўриб турган фуқароларнинг ҳам ижтимоий-сиёсий фаоллиги оша бошлайди. Ана шундай жараёнда ўтказилган сайловлар профессионал парламентнинг юзага келишига асосий омил бўлади. Чунки ушбу жараёндаги демократик сайловлар илғор фикрловчи кишилар, зиёлилар, сиёсатдонлар, ҳуқуқшунослар, ишбилармонлар, тадбиркор ва бизнесменларни кашф этади. Бундай илғор фикрли кишилардан ташкил топган парламент, шубҳасиз, профессионал парламент даражасига кўтарилади.

Олимлар таъкидлаганидек, профессионал парламент Ўзбекистон учун янгилик эмас. Чунки унинг андозаси Шарқдан олинган, деб бемалол айтишга бизда барча асослар бор. Ғарб ва Европа мамлакатларида ҳали давлатчилик асослари юзага келмаган ёки тўлиқ шаклланмаган бир шароитда Шарқда, аниқроғи Мовароуннаҳрда Амир Темурдек буюк соҳибқирон қудратли ва темир интизомли армияга эга бўлган давлат қурган ва унинг шунга яраша «парламент»и — Маслаҳат Кенгаши мавжуд бўлган.

Ота-боболаримиз қолдирган мерос ҳамда қадриятларимиз билан ҳар қанча фахрлансак арзийди. Лекин қалбимизни фақат фахр туйғуси карахт қилиб қўймаслиги керак. Ўзимиз ҳам ўша ота-боболаримиз даражасига етишга ҳаракат қилмоғимиз, мамлакатимизни келажакда буюк давлат бўлишига эришмоғи учун тинимсиз изланишимиз, мавжуд қийинчиликлардан тап тортмаслигимиз лозим.

Бугунги давр Олий Мажлис депутатлари зиммасига катта масъулият юклайди. Улар мамлакат тараққиётига ҳар жиҳатдан кўмак бериши, қабул қилинадиган қонунларни пишиқ-пухта бўлиши учун ўз фикр, талаб ва истаклари билан фаол иштирок этишлари керак. Биз ана шундай йўл билан мавжуд мураккабликларни енгиб, тараққиётнинг ойдин йўлига чиқиб оламиз.

Парламентнинг мукаммалаша бориши, хорижий давлатлар билан йўлга қўйилаётган ижтимоий-иқтисодий алоқаларимизга ҳам кўп жиҳатдан боғлиқдир. Шу боис, кейинги икки йил ичида ўнлаб мамлакатлар билан ўзаро ҳамкорлик, яхши қўшничилик алоқалари йўлга қўйилди. Хорижий сармоядорлар, ишбилармонларни кенг фаолият кўрсатиши ҳамда рағбатлантириш учун қатор фармон ва қарорлар қабул қилинди. Ўзаро шерикчилик асосида кўплаб қўшма корхоналар, фирмалар ва бизнес марказлари очилаяпти. Буларнинг барчаси яхшиликдан, мамлакат ўз халқини тўқ, фаровон ҳаёт кечиришини таъминлаш йўлида тинимсиз саъй-ҳаракат қилаётганидан дарак беради.

Айни пайтда мамлакатимизда чет эл сармояси иштирокидаги 1500 та корхона фаолият кўрсатаяпти. Расмий маълумотларга қараганда Ўзбекистоннинг ташқи савдо оборoти 3 миллиард 600 миллион долларни ташкил этган. Бу ёш, эндигина тетапоя қилаётган мамлакатимиз учун қувончли воқеадир.

1994 йил Ўзбекистон учун хайрли ҳамда саховатли келди. Халқимиз кўплаб тарихий воқеаларнинг гувоҳи бўлди. Мана 1995 йилнинг биринчи ойи ҳам оёқлаяпти. Шу ой мобайнида Президентимиз Польша Республикасига расмий сафар қилди. Бу эса ҳар икки мамлакат учун ўзаро фойдали бўлган бир қанча аҳдлашувларга эришиш имконини берди. Консуллик конвенцияси, фойдадан икки ёқлама солиқ олмаслик, сармояларни ўзаро рағбатлантириш ва ҳимоялаш, маданий ва илмий ҳамкорлик ҳамда икки мамлакат пойтахтлари ўртасида самолёт қатновини йўлга қўйиш каби ҳужжатлар ана шулар жумласидандир.

Бу эса 1995 йил юртимиз учун бундан-да, баракали келишидан, халқимиз ҳали кўплаб тарихий воқеаларнинг шоҳиди бўлишидан дарак беради.

Миршоҳид МИРҲАМИДОВ,
ҳуқуқшунослик фанлари номзоди, доцент.

ОИТС МУАММОЛАРИ— ЖУРНАЛИСТЛАР МУҲОКАМАСИДА

Тошкент шаҳар Саломатлик марказида республика журналистлари учун ОИТС (орттирилган иммунитет тақчиллиги синдроми) касаллигининг олдини олиш, уни даволаш масалаларига бағишланган семинар бўлди. Семинарни Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти билан Республика соғлиқни сақлаш вазирлиги ташкил этди.

Икки кунга мўлжалланган семинар дастури жуда тиғиз бўлиб, унда оммавий ахборот воситалари вакилларининг ОИТСдан хабардорлигини аниқлашга мўлжалланган тестлар, баҳслар, видеофильмларни намойиш қилиш кўзда тутилган эди. Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг мутахассислари Р. Адамян ва М. Гомбау журналистлар ҳузурида лекция ўқишди.

Учрашув пировардида семинарда иштирок этган журналистлар барча касбдошларига мурожаатнома қабул қилиб, оммавий ахборот воситаларида бу хавфли касалликнинг олдини олишга доир ахборотлар бўйича фаол ишлашга чақирдилар.

Ўзбекистон соғлиқни сақлаш вазирининг ўринбосари Т. Искандаровнинг хабар қилишича, Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти билан ҳамкорлик дастурида ОИТС масалалари бўйича яна 11 та семинар ўтказиш кўзда тутилган.

(ЎзА).

*Жиззах шаҳар ҳокимиятида янги паспортларни топшириш ва ёшлар ишлари бўйича ишлаш ишлаш ишлаш

• *«Халқ сўзи» бонг уради*

БОҚИМАНДАЛИК ҚАЧОНГАЧА?

Жийдакапа темир-бетон буюмлари заводининг шухрати илгари республикага таралган эди. Ҳозир эса тобора сўниб бормоқда. Айниқса, сўнгги йилларда завод қолоқлик ботқоғидан чиқолмаяпти.

Маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми ва маҳсулот турлари камайиб бормоқда. Буни қуйидаги рақамларда ҳам кўриш мумкин: ўтган йили 1993 йилга нисбатан 7000 метр куб маҳсулот кам ишлаб чиқарилди ёки 42 турдаги маҳсулот ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган завод ҳозирга келиб унинг ярмини ҳам ишлаб чиқармаяпти.

— Ўтган йил билан олдинги йил кўрсаткичларини бир-бирига қиёслаш тўғри эмас, — дейди корхона директори муовини Жасур Рамазонов. — Йилдан йил аҳвол қийинлашиб боряпти, улар бир-биридан мутлақо фарқ қилади.

«Ишлашни хоҳлаган имконият қидиради, хоҳламаган баҳона», деганлари рост экан. Бўлмаса, завод раҳбарлари иқтисодий қийинчиликларни, шароитни рўкач қилиб, ўзларини оқламаган бўлардилар. Ҳолбуки, вилоятда мана шундай оғир шароитда ҳам ишлаб чиқаришни бир маромда давом эттириб, режаларни уддалабгина қолмай, балки юқори натижаларга эришаётган корхоналар оз эмас. Темир-бетон буюмлари заводи раҳбарлари эса «олма пиш, оғзимга туш», қабилида иш тутишмоқда. Завод учун асосий хом ашё металл ҳисобланса-да унинг раҳбарлари ўтган йил давомида ўз кучлари билан четдан бирор килограмм металл олиб келганлари йўқ. Фақат «Сув ҳаёт манбаи» корпорацияси берган ва буюртмачилар олиб келган металлга кўз тикиб ўтиришибди. Бундан ташқари, ўтган йил 900 тоннадан ортиқ металл кичик ва хусусий корхоналардан сотиб олинди.

Қизиқ, кичик ва хусусий корхоналар четдан олиб келаётган металлни нега завод раҳбарлари топишолмайди? Чунки ҳолва деган билан оғиз чучимайди-да. Бунинг учун елиб-югуриш, жон куйдириш, хуллас, фидойилик лозим. Шундагина воситачи ташкилотлардан зарур хом ашё бир неча баробар қимматига сотиб олинмайди.

Раҳбарларнинг боқимандалик кайфиятидан қутилишига шошилмаётгани завод жамоасига қимматга тушаётир. Корхона тўла қувват билан ишламаяпти. Масалан, ўтган йилнинг 9 ойи давомида мавжуд имкониятларнинг тўртдан биридан фойдаланилди, холос. Аниқроқ, қилиб айтганда 10 турдаги маҳсулот ишлаб чиқариш билан кифояланди. Ҳайриятки, вилоятда катта ҳажмда бошланган «Учқўрғон—Наманган» сув иншооти қурилиши ўтган йил охирига келиб қизғин паллага кирди. Вилоят ҳокимлиги ва мутасадди қурилиш трестлари темир-бетон буюмлари заводига металл етказиб берганлари учун ҳам завод 4-чоракда бир миллион сўмлик иш бажарди. 9 ой давомида 10 турдаги маҳсулот ишлаб чиқарган корхона сўнгги чоракда маҳсулот турини 20 хилга етказди. Кўриниб турибдики, хом ашё бўлса завод тўла қувват билан ишлаши мумкин. Бунинг учун бошқалар эмас, завод раҳбарлари жон куйдириши лозим. Ҳозир эса бунинг акси бўлмоқда.

Корхона фаолиятига маҳаллий ҳокимият қандай муносабатда бўлаётганлигини билиш мақсадида Уйчи туман ҳокимлигида бўлдик.

Ўтган йил бошидаёқ вилоят ҳокимлиги томонидан завод директори Х. Тошмирзаевга корхонани нормал ишлашини таъминлаш, бу борада имкониятлардан тўла фойдаланиш лозимлиги айтилиб, огоҳлантирилган.

Бир сўз билан айтганда, завод раҳбарлари ишлаб чиқаришни ривожлантириш учун қайғуришмаяпти.

Абдуҳошим МАДАТОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

• *Долзарб мавзу*

ИЗЛАГАН ЧОРА ТОПАДИ

Ўтган йили мустақил мамлакатимиз пойтахтининг аҳолиси биргина «Тошкентқурилиш» давлат акционерлик қурилиш корпорацияси жамоасидан 3359 квартира олди. Бу ташкилот 1995 йил давомида 500 минг квадрат метрдан ортиқ уй-жой майдонини фойдаланишга топширишни режалаштирмоқда.

Бу режа қандай амалга оширилади? МДҲ мамлакатларининг корхоналари билан хўжалик алоқаларининг тўхтаб қолгани, ўзаро ҳисоб-китоб қилиш учун жўнатилган пулларнинг ўтмаётганлиги қурилиш мажмуини ривожлантириш йўлида қўшимча тўсиқларни вужудга келтирди. Тошкент бинокорлари бундай шароитда зиммаларига юклатилган вазифаларни қандай қилиб тўла-тўкис бажармоқда?

«Тошкентқурилиш» давлат акционерлик қурилиш корпорациясининг раиси Тоҳир ЗОКИРОВ ЎзА шарҳловчиси билан суҳбатда шу ҳақда сўзлаб берди.

— Ўтиш даври қийинчиликлари ҳақида кўп гапириш мумкин. Лекин бу гаплардан ҳеч кимга фойда йўқ. Сафсатабозлик ўрнига аниқ иш билан шуғулланиш, бунинг учун ҳамма имкониятларни ишга солиш керак. Чунки, ҳар бир киши четдан ёрдам кутмай, ўз иш жойида ҳамма муаммони ўзи ҳал эта оладиган бўлиши учун бозор муносабатларига ўтяпмиз. Биз бу муаммоларни қандай ҳал қиляпмиз?

Биринчидан, ҳозир хорижий корхоналарга айланиб қолган олдинги мижозларнинг бинокорлик материаллари ва конструкцияларини етказиб бериши қийинлашган экан, демак, ўз қурилиш саноатимизни ривожлантиришимиз лозим. Шу жиҳатдан қараганда, ғишт заводи биринчи навбати қурилишини ўтган йилдаги энг катта ютуғимиз, деб ҳисоблаймиз. Бу завод йилига 30 миллион дона пишиқ ғишт етказиб бера олади. Ғишт заводининг ишга туширилиши, сўнгра ана шундай бошқа корхоналарнинг қуриб битказилиши йирик панелли кўпқаватли уйсозликдан иқлим шароитимиз учун қулайроқ бўлган ғиштин уйлар қуришга аста-секин ўтиш имконини беради.

Бошқа муаммоларни ҳам ҳал қилдик. Олдинги йилларда ободончилик ишлари ҳамда биноларни безаш учун кичик архитектура шаклидаги буюмларнинг кўп қисмини бизга Россиядан ва собиқ иттифоқнинг бошқа республикаларидан етказиб беришар эди. Эндиликда биз Германиядан технология жиҳатидан замонавий машина ускуналарини сотиб олдик, уларда ишлаш учун мутахассислар тайёрладик. Хуллас, тез орада тошкентликлар безакли плиталар ётқизилган йўлакларидан юра бошлайдилар, жамоаларимиз қурган уйлар ва ижтимоий, маданий-маиший иншоотларнинг меъморий жиҳатдан янгича безатилганини томоша қила оладилар.

Иккинчидан, ўз бинокорлик материаллари саноатимизни ривожлантириш тўғрисида гапирганда, Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги мамлакатлари ўртасидаги иқтисодий алоқаларни инкор этмайман. Биз бу соҳада муваффақиятли иш олиб бораяпмиз. Масалан, Россиянинг Тюмень вилоятида бизнинг «Дўстлик» қурилиш трестимиз бир неча йилдан буён самарали ишламоқда. Трест жамоаси бу минтақада Россия нефть-газ қазиб чиқариш компанияларининг ҳамда Советск, Няган ва бошқа шаҳарлар маъмуриятининг буюртмаси билан уй-жойлар, мактаблар, маданий-маиший ва соғлиқни сақлаш иншоотларини қурмоқда. Бундан ташқари, бўлинмаларимиздан бири яқинда порт шаҳар — Новороссийскда панелли уй-жойни фойдаланишга топширди.

Янги йилда хорижий, иқтисодий маконни ўзлаштиришни кенгайтиришга аҳд қилдик. Ҳозирнинг ўзидаёқ, Москва вилоятида, Краснодар ўлкасида, Туркманистон ва Қозоғистонда қурилиш-монтаж ишларини бажариш учун битимлар тузилди.

Булар корпорациямизга нима беради? Аввало, республикамизда ишлаб чиқарилмайдиган, Ўзбекистонга етказиб берилаётган металл, ёғоч-тахта, санитария техникаси ва бошқа маҳсулотлар учун ҳақ тўлаш масаласини ҳал қилади.

— Хорижда ишлаш яхши, албатта. Аммо ҳозирги пайтда қурувчиларингиз бевосита Тошкентда нима иш қиляпти, улар яқин келажакда пойтахтимизни ривожлантиришга қандай ҳисса қўшади?

— Корпорациянинг бўлинмалари ўтган йил давомида уй-жойлардан ташқари, Юнусобод туманида йирик спорт-соғломлаштириш мажмуини қуриб битказди, айни шу жойда теннис бўйича Ўзбекистон Президенти кубоги учун эркаклар орасида дастлабки Марказий Осиё мусобақалари ўтказилди. Жамоамиз фойдаланишга топширган йирик иншоотлар орасида шаҳарнинг Олой, Бешёғоч бозорларидаги ва «Ғаллабанинг 40 йиллиги» даҳасидаги янги барпо этилган ва таъмирланган иморатларни айтиш мумкин.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Тошкентнинг эски шаҳар қисмини қайтадан тиклаш ва қуриш тўғрисида»ги қарорини амалга ошириш юзасидан катта ҳажмдаги ишларни бажаришимиз лозим бўлади. Шу қарорга мувофиқ, Фаробий кўчасининг иккинчи участкасини ва Чимбой-Чиғатой кўчасини қайтадан қуришимиз, шунингдек уй-жойлар, маданий-маиший иншоотлар барпо этишимиз керак.

Шу йил тикланадиган иморатлар орасида саккизта мактаб, болалар боғчалари, касалхоналар, маиший хизмат комбинатлари, магазинлар, шунингдек, Ботаника боғи атрофида қуриладиган ҳайвонот боғи ва бошқалар бор. Хуллас, иш йўқ деб нолий олмаймиз.

— Тоҳир Обидович, ўтган йилнинг охирида Президентимиз фармони билан сиз бошчилик қилаётган «Тошкентқурилиш» корпорацияси қайта тузилиб, «Тошкент молия-қурилиш корпорацияси»га айлантирилди. Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Тошкент молия-қурилиш корпорацияси («Тошуйжоймолияқурилиш») фаолиятини ташкил этиш тўғрисидаги қарори ҳам эълон қилинди. Шу ҳужжатларнинг қабул қилиниши муносабати билан сиз бошчилик қилаётган катта жамоада қандай хайрли ўзгаришлар бўлади?

— Аввало шуни айтишим керакки, Президентнинг мазкур Фармони ва ҳукумат қарори аҳолининг ва хорижий сармоядорларнинг маблағларини жалб этиш йўли билан Тошкентда уй-жой ва ёрдамчи тармоқлар иншоотларини қуриш ҳажмини кўпайтиришга қаратилган.

Янги ишлаб чиқариш қурилиш тузилмаси ихтиёрийлик асосида қурилиш ва лойиҳа ташкилотларини, мулкчилик шаклларидан қатъий назар, бинокорлик материллари корхоналарини, кредит-молия муассасаларини, жумладан, сармоя солувчи тузилмаларни бирлаштиради.

Корпорациянинг янги мақоми зиммамиздаги вазифаларни бажариш учун янги имкониятлар очиб беради. «Тошуйжоймолияқурилиш» корпорациясининг имкониятлари тўғрисида гапирганда, ишлаб чиқариш-хўжалик ва молия фаолиятидаги мустақиллиқдан ташқари, корпорацияга марказлаштирилган суғурта жамғармаларини ва бошқа жамғармаларни тузиш ҳуқуқи берилган. Бундан ташқари, корпорация уй-жой заёмлари облигацияларини (уй-жой сертификатларини) чиқариш ҳуқуқига эга. Бу ҳужжат заём эгалари маълум умумий сатҳдаги қурилишга маблағ берганини тасдиқлайди. Сертификатнинг белгиланган амал қилиши муддати давомида бу майдоннинг миқдори ўзгармайди. Облигацияларнинг қиймати йирик панелли уйларнинг умумий майдонидан 0,5 квадрат метр миқдорида бўлади. Тошкентликлар уй-жой билан қандай таъминланганликларидан қатъий назар, уй-жой заёми облигацияларини сотиб олишлари мумкин. Заём эгалари учун тегишли имтиёзлар ҳам кўзда тутилган.

Пировардида шуни айтмоқчиманки, «Тошуйжоймолияқурилиш» корпорацияси жамоаси ўз олдида турган улкан вазифаларни бажариш учун кучғайратини, билимини аямайди.

ТАНДИР ТЎЛИБ ЁПИЛДИ НОН...

Кундан-кунга аҳолиси кўпайиб бораётган Тошкент азалдан нон шаҳри, деб ном қозонган. Меҳмондўст инсонлари ва моҳир новвойлари билан ана шу эъзозга сазовор бўлган. Шаҳар аҳолисини нон билан таъминлаш йўлида 2-нон корхонаси жамоаси ҳам тинмай меҳнат қилмоқда. Шу кунларда эл дастурхонини тўкин қилишдек савобли ишга корхонада 237 киши бел боғлаган. Иш уч сменада ташкил этилгани учун суткасига 33 тонна нон ишлаб чиқаришга эришилмоқда.

Корхонага яқинда Германиянинг «Винклер» фирмасидан келтирилган замонавий нон тайёрлаш ускунаси ўрнатилди. Эндиликда бу ускуна ёрдамида халқ эҳтиёжига қараб 30 хилга яқин нон пиширилади. Тайёр маҳсулот эса шу ерда ишга туширилган «Иссиқ нон» дўконида сотилади. Замонавий «тандир»нинг афзаллиги шундаки, унда нон тайёр бўлгунича деярли қўл кучидан фойдаланилмайди. Бундан ташқари, пиширилаётган нон сифати, вазни, санитария ҳолати автоматик равишда назорат қилинади. Янги тармоқ шаҳар аҳолиси ва меҳмонлари дастурхонига «махсус батон», «оби нон», «олтой шохчаси», «патир нон», «Бородино нони», «кепакли нон» ва бошқа бир неча турдаги нон ва нон маҳсулотлари етказиб беради.

Анвар ХУДОЙҚУЛОВ.

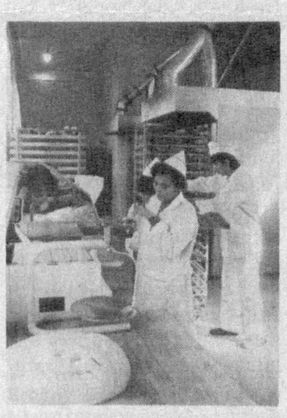

СУРАТЛАРДА: «Иссиқ нон» дўконининг умумий кўриниши; янги цехда; сотувчи М. Рўзметова харидорларга намунали хизмат кўрсатмоқда.

С. ЗУФАРОВ олган тасвирлар.

"Дубай-бизнес-центр" МАГАЗИНИ

фирмасининг

маиший хизмат электроника ва электротехникаларини таклиф қилади

Манзилимиз:
Тошкент ш., Содиқ Азимов кўчаси, 81
Телефонларимиз:
(3712) 33-69-93, 32-09-57

• *Қилмиш-қидирмиш*

ҚОНЛИ ИЗНИ ҚОР БОСМАЙДИ

Тўрт йил муқаддам Катта Фарғона каналининг Избоскан тумани ҳудудидан сувга чўктирилган «Жигули» машинаси топилди.

Маълум бўлишича, унинг эгаси бўйнига тош боғланиб, каналга ташланган экан. Олиб борилган қидирув ишлари самарасиз кетди. Жиноятчилар ер-кўкда йўқдек. Ким билади, балки терговчи нўноқлик қилгандир. Ҳар қалай, орадан икки йил ўтгач, жиноий иш ҳаракатдан ётқизилди.

Ўтган йили қинғир ишнинг қийиғи чиқди. Қонли изни қор босади, деганлар адашган экан. Туман прокуратурасига ишга келган терговчи Омонилло Мамедов тўрт йил аввалги жиноятни фош қилиб ташлади...

Эгри мўридан эгри тутун чиқади. Улар Ҳаққулобод шаҳрида учрашишди. Қозоғистоннинг Жамбул шаҳридан келиб ўпка-сил касалликлари шифохонасида даволанаётган Расул Рамазонов, шу ерлик бемор Исмоил Умаровга дилини ёрди.

— Ҳаққулободдан уй олсам девдим, — сўз бошлади у, — оиламни кўчириб келардим.

— Пул борми?

— Шунга ҳам ташвишми, — жавоб қайтарди Расул, кейин унинг қулоғига нимадир деди. Исмоилнинг оғзидан таноби қочди.

— Нима хизмат бўлса тайёрмиз, — қўлини қовуштирди у.

— Ахир биз ҳам қуруқ қолмасмиз.

Ҳамтовоқлар режа тузишгач, Андижон шаҳрига келишди. Шоҳбекатда олазарак кездилар. Гоҳ у ўлжани, гоҳ бунисини кўзлашди. Иложини қила олмадилар. Сўнг шаҳардан чиқаверишда — Избоскан йўналишидаги бекатда тўхташди. Йўловчи машиналарга қўл кўтаришди.

— Касалмиз, — кишининг раҳмини келтирадиган қиёфага киришди улар, — Катта Фарғона каналига ташлаб қўйинг.

Е 03-84 ЛН белгили «Жигули» машинаси эгаси Елдарбой Назаров ачиндими ёки ҳожатини чиқармоқчи бўлдими, ҳарқалай уларнинг шартига кўнди.

... Машина дала йўлларидан ўтиб, Катта Фарғона канали ёқасига чиқди. Совуқ ниятли кимсалар режаларини амалга ошириш пайти келганини сезишди-да, аралаш тепкилашга тушдилар. Исмоил машина эгасининг ўлганини ҳис қилиб, Расулга қаради.

— Қўйлагингни еч! — буйруқ қилди у. — Тошга тўлдир.

Исмоил беихтиёр унинг айтганига бўйсинди. Сўнг бир амаллаб мурданинг бўйнига боғлади.

— Энди каналга ташлаб юбораверсанг бўлади, — таъкидлади Расул.

Орадан вақтлар ўтди, жиноят изсиз, сувга сингиб кетгандек эди. Кеч кузакда каналда сув озайиб, унинг ўзани кўринди. Ана шунда Елдарбойнинг машинаси кўзга ташланди. Лекин жиноятчилар барибир мавҳумлигича қолаверди. Тўғри, юқорида айтилганидек, жиноий иш қўзғатилди-ю, аммо уринишлар натижа бермади.

Ўрганган кўнгил экан. Ҳамтовоқлар яна мўмай пул илинжига тушиб қолишди. Сирдарёдан «Жигули», Андижон туманидан «ГАЗ-24» автомашинасини Қозоғистонга олиб бориб пуллашди. Аммо текин даромад кимга насиб этган эканки, уларга буюрсин. Улар одил суд ҳукми билан қамалди. Избоскандаги жиноятнинг очилишига эса Ҳаққулобод шаҳрида уларни таниган кишилар ёрдам бердилар. Тергов ишларини олиб бораётган Омонилла Мамадалиев Уларга ашёвий далил — пичоқни кўрсатганда, жиноят фош бўлди. Айтадилар-ку, бузоқнинг югургани сомонхонагача, деб. Расул Рамазонов, Исмоил Умаровларнинг минг хил қиёфага кириб найранг ишлатганлари беҳуда кетди...

Улар қабиҳ ниятни амалга оширгандилар. Энди «ўлжа»га қолган машинани пуллаб, қозоғистонлик беморга уй сотиб олишмоқчи эди. Бу ёғини сўрасангиз, Расул Қозоғистонда ҳам машина ўғирлаб сотиб, кўзи анча «пишиб» қолганди. Шу боис ҳеч иккиланмай иш тутди. Лекин бу гал уларнинг омади чопмади. Ҳайдовчи билан олишув чоғида машинанинг ўт олдириш қисми ишдан чиққанди. Улар узоқ ўйлаб ўтиришмади, оёққа тушов бўладиган машинани ҳам сувга чўктириб юборишди...

Ф. ШОДМОНАЛИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Ўзингиз учун SONY дунёсини кашф этишни истайсизми?

Унда телевизорлар, видеомагнитафонлар, видеокамералар, мусиқий марказлар, магнитафонлар, аудио ва видеокассеталар сотиладиган "SONY" магазинига ТАШРИФ БУЮРИНГ

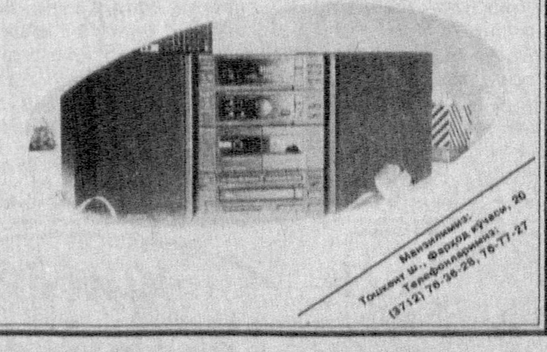

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Тошкент Давлат Аграр университетининг серияси ГТ-1 № 7178478 рақамли меҳнат дафтарчаси бланки йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

• *Истиқлол шарофати*

Бир неча кундирки, пойтахтимиз кўчаларида жозибали кўринишга эга бўлган автобуслар қатнамоқда. Сувдаги кемадек текис юрадиган бу «улов»лар — «Мерседес-Бенц»лар минглаб шаҳарликлар узоғини яқин қилаяпти. «Мерседес-Бенц...» Бу фирма номини эшитганда Европа мамлакатларининг унча-мунча ишбилармонлари, бизнесменларининг ҳам иштаҳаси қитиқланади, унинг маҳсулотларини ҳеч бир эътирозсиз харид қиладилар. Худди ана шу фирма билан тузилган шартномага биноан, «Мерседес-Бенц»ларнинг дастлабки партияси олинди. Ҳозирча улар 21 та.

«МЕРСЕДЕС» БАРИБИР «МЕРСЕДЕС»-ДА

(Репортаж)

...Тошкент марказидаги «Истиқлол» бекати. 85-йўналишда қатнаётган «Мерседес-Бенц» автобуси келиб тўхтайди. Олд эшиклар очилиб, йўловчилар биринкетин туша бошлайдилар. Юзларидан мамнунлиги сезилиб турган кишилардан бири: «Мана буни автобус деса бўлади»,— дея ҳамроҳига дил қувончини изҳор этган бўлади. Ойисининг қўлидан тутган ёш қизалоқ бир муддат тўхтаб, ҳозиргина тушган автобусга завқ билан боқадида: «Ойижон, юринг, яна чиқайлик, мазза эканку!»— деб эркаланади.

Биз йўловчилар қатори автобусга чиқиб, юмшоқ ва бежирим ўриндиқлардан жой олдик. Салонга завқланиб боқамиз. Кенг ва шинам эшиклар ёпилиб, автобус оҳиста жила бошлайди.

Собиржон УМАРОВ, ҳайдовчи, 85-йўналиш бригадири:

— Дангалини айтиб қўя қолай: автобусга гап йўқ!— дейди, биз билан бўлган суҳбатда ҳайдовчи.— Айтайлик, кабина гидромеханик автоматик узатиш қутиси билан жиҳозланган. Тезликни ўзгартириш учун фақат тегишли тугмачаларни босиб турсангиз бўлгани; ўзи «учаверади». Юриш қисмлари алоҳида дид билан ишланган. Шу боис ҳам шаҳримизнинг айрим нотекис кўчаларидаям жуда енгил юраяпти.

Хўш, бу антиқа автобуслар тўғрисида тегишли мутахассислар қандай фикрда? Ана шу савол билан «Тошшаҳарйўловчиавтотранс» ишлаб чиқариш бирлашмаси ишланган автобус бир зумда сизни ўзига маҳлиё этади. Олд ва орқа бошлиғи **Мирёқуб ТЎЛАГАНОВ**га мурожаат қиламиз:

— 1994 йилнинг июль ойида «Тошшаҳарйўловчитранс» давлат уюшмаси ва республика Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлигининг саъй-ҳаракатлари туфайли Германиянинг «Мерседес-Бенц» фирмаси билан шартнома тузилганди. Шунга кўра, дастлабки автобуслар олинди. Фирма бизга жами 165 та ана шундай бежирим машиналар етказиб бериши керак. Улардан 65 таси қўшсалонлидир.

Шаҳримиз кўчаларида хорижий машиналарнинг пайдо бўлиши янгилик бўлмаса-да, йўловчилар бу автобусларга айроча муносабат билдиришаяпти. Тўғри, собиқ иттифоқ даврида Венгриядан «Икарус»лар олдик, мустақилликка эришганимиздан сўнг, Жанубий Кореядан «ДЭУ» автобуслари келтирилди. Лекин «Мерседес» барибир «Мерседес»-да! Энг қулайлиги шундаки, ҳар 100 км.га 36 литр дизел ёнилғиси сарфланади. «Икарус»ларга эса 45 литр ёнилғи кетарди. Салонга 120 тадан 200 кишигача йўловчи сиғади. Иттифоқ даврида олинган автобусларга ҳар 12 минг километрда техник хизмат кўрсатиш талаб этилса, «Мерседес-Бенц» 45 минг километргача техник қаровсиз ишлайди. 1 млн. км.гача капитал ремонтсиз юриш кафолати бор.

Янги автобуслар 1-, 4-, 8-автокорхоналар ихтиёрига берилди. Ҳозирча, «Мерседес-Бенц»лар Тошкент шаҳрининг аҳоли энг гавжум яшайдиган Юнусобод, Сирғали (18, 51, 67, 38, 57-йўналишларда) ва Қорақамиш мавзеларига (85-йўналишда) қатнаяпти.

«Мерседес»нинг келишику яхши-я, лекин у ҳар доим ҳам эгарланган отдек юравермаса керак?» деган савол туғилиши табиий. Бу муаммо ҳам мутахассислар назаридан четда қолгани йўқ. Яқин орада Тошкент шаҳридаги 8-автокорхона қошида бу машиналарга техник хизмат кўрсатиш ва таъмирлаш бўлими иш бошлайди. Барча зарурий ускуналарни келтириш ва уларни ўрнатиш, кадрларни ўқитиш масъулиятини «Мерседес-Бенц» фирмаси раҳбарияти ўз зиммасига олган.

Шодиёр КАРИМОВ, «Халқ сўзи» мухбири.

АСТРОБОДДА БОШ ТЎҒОН ҚУРИЛДИ

Астробод қишлоғида Учқўрғон — Наманган сув иншооти қурилишининг бош тўғони барпо этилди. Уни «Наманганводстрой» трестининг 8-колонна ишчилари фойдаланишга топширдилар. Бу иншоот қурилишида Кўпайсин Ғофуров, Аҳмадали Халилов, Жамолхон Салоҳиддинов, Абдураҳим Тожибоев, Маликжон Холиқов, Акрамжон Тожибоев сингари ғишт терувчилар, пардозловчи усталар, чилангарлар ибратли меҳнат қилдилар.

Т. СУЛАЙМОНОВ.

ТАДБИРКОРЛАРГА ҚУЛАЙЛИК

Хоразм вилоятида «Тадбиркор» ҳафталик газетаси нашр қилина бошланди. Рўзнома саҳифалари рангбаранг мақолалар, реклама-эълонларга бой. Бу эса ишбилармон, тадбиркорларнинг бир-бирлари билан танишуви, ҳамкорлигига имкон яратади.

Агар вилоятда ҳозирги кунда мингдан зиёд турли кичик корхона, 1200 нафар дўкондор, ўн икки минг нафардан ортиқ меҳнатнинг якка тури билан машғул кишиларнинг борлигини эслатсак, мазкур янги нашр тадбиркорликни касб қилган ёки орзу этаётган кишиларга йўл кўрсатувчи яқин маслаҳатдошга айланиши шубҳасиз.

Краснослав Петрович ДУДИН

Ўзбекистонда хизмат кўрсатган қурувчи Краснослав Петрович Дудин 25 январь куни вафот этди.

Краснослав Петрович Дудин 1929 йил 20 октябрда Самара шаҳрида туғилди. 1952 йилда Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш муҳандислари институтини битиргандан сўнг Тува қурилиш-монтаж идорасида меҳнат қилди. 1955 йилдан 1963 йилга қадар Фарғона вилоятида самарадорлик билан меҳнат қилиб, ишбошиликдан Марғилон қурилиш-монтаж бошқармаси бошлиғигача бўлган йўлни босиб ўтди. 1959 йилдан партия ишига ўтди. 1966 йилда Тошкент қурилиш бош бошқармасининг 11-баланд иморатлар қуриш трести бошқарувчиси этиб тасдиқланди.

К. П. Дудин 1970—1985 йилларда Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар қўмитасининг котиби, сўнгра эса иккинчи котиби бўлди.

1985 йилда Тошкент қурилиш бош бошқармаси бошлиғи этиб тайинлангач, К. П. Дудин бутун кучи ва ғайратини Ўзбекистон пойтахтида қурилиш ишига, шу жумладан шаҳар марказини қуриш, метрополитен йўлини барпо этиш, йирик ишлаб чиқариш корхоналари қуришга сарфлади. 1989 йилдан бошлаб республика бинокорлик материаллари саноати вазирлигида ишлади.

К. П. Дудин 1992 йилда Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий фаолият миллий банкига ўтди, бу ерда банкнинг қурилиш ва тараққиёт бўлимига раҳбарлик қилди, сўнгги вақтда миллий банкнинг кўчмас мулк ва капитал қурилиш бошқармасига бошчилик қилди.

Краснослав Петрович Дудин қаерда ишламасин, ўз касб маҳоратини ва ташкилотчилик қобилиятини кўрсатди, у ҳамиша камтар, меҳрибон инсон, яхши раҳбар эди. Ишга, аввало одамларга муносабати билан ҳамманинг ҳурматини қозонган эди.

К. П. Дудин хизматлари кўпгина юксак давлат мукофотлари билан тақдирланди. К. П. Дудин Тошкент шаҳар кенгаши, Ўзбекистон Олий Кенгаши депутатлигига бир неча бор сайланди.

Кўплаб эзгу ишларнинг ташаббускори ва ташкилотчиси бўлган Краснослав Петрович Дудиннинг ёркин хотираси қалбларимизда ҳамиша сақланиб қолади.

Бир гуруҳ ўртоқлари.

• *Спорт* • *Спорт* • *Спорт* • *Спорт* • *Спорт* • *Спорт*

ЭНГ ЯХШИ 33 ЎЙИНЧИ

Мамлакатимизда биринчи марта йилнинг энг яхши 33 футболчиси аниқланди. Унинг ташаббускори «Ўзбекистон футболи» ҳафтаномаси бўлди.

Сўровда қатнашган мураббийлар 76 нафар футболчининг номини қайд этишди. Якуний натижаларга кўра қуйидаги ўйинчилар 1994 йилнинг энг яхши 33 футболчиси деб топилди.

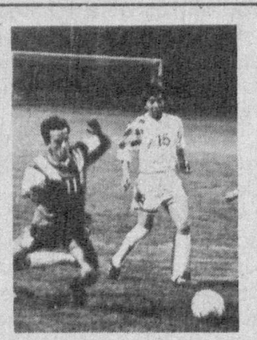

Дарвозабонлар: ШЕЙКИН («Трактор»), Тинянов («Нурафшон»), Оллониёзов («Орол»).

Ўнг қанот ҳимоячилари: ДАВЛЕТОВ (МҲСК), Микляев («Нефтчи»), Тўраев («Орол»).

Эркин ҳимоячилар: ФЁДОРОВ («Нефтчи»), Акмал Ҳошимов (МҲСК), Баканов («Трактор»).

Чап қанот ҳимоячилари: ТИХОНОВ («Нефтчи»), Ширшов («Пахтакор»), Турсунов («Навбаҳор»).

Олд қатор ҳимоячилари: МАГОМЕДОВ («Навбаҳор»), Рўзимов («Пахтакор»), Захаров («Нурафшон»).

Ўнг қанот ярим ҳимоячилари: А. ДЎРМОНОВ («Нефтчи»), Маъруфалиев («Пахтакор»), Тюлкин («Трактор»).

Марказий ярим ҳимоячилари: АТОЯН («Нефтчи»), Шарипов («Пахтакор»), Келдиев («Навбаҳор»).

Чап қанот ярим ҳимоячилари: ЛЕБЕДЕВ («Нефтчи»), Тиллаев («Нурафшон»), Ғафуров («Сўғдиёна»).

Олд қатор ярим ҳимоячилари: Р. БОЗОРОВ («Нефтчи»), Ҳасанов (МҲСК»), Винников («Политотдел»).

Чап қанот ҳужумчилари: МАҚСУДОВ («Пахтакор»), Р. Дўрмонов («Нефтчи»), М. Қурбонов («Темирйўлчи»).

Ўнг қанот ҳужумчилари: Р. АБДУЛЛАЕВ (МҲСК), Хабибуллин («Навбаҳор»), О. Шацких («Политотдел»).

Номлари биринчи қайд этилган футболчилар ҳаракат чизиқлар бўйича энг яхши деб топилиб, Ўзбекистоннинг рамзий терма жамоасини ташкил этишди.

СЎНГГИ КЎРИКДАН ЎТИШДИ

Ҳафтанинг охирида МДҲ чемпионларига қарши майдонга чиқадиган Бухоронинг «Нурафшон» жамоаси сўнгги тайёргарлик машғулотларини Қибрай спорт мажмуида маромига етказди. Бухороликлар бу йилдан бошлаб голландиялик мураббий Вернер устозлигида майдонга чиқишга шайланаётган «Пахтакор» жамоаси билан ўртоқлик учрашуви ўтказиб, 4:1 ҳисобида ғалаба қозонишди. «Пахтакор» таркибида асосан янги, ёш ўйинчилар майдонда ҳаракат қилди.

ГИЛХАУС ТОШКЕНТГА КЕЛОЛМАЙДИ

Икки йилдан буён юртимизга ташриф буюраётган Голландиянинг «Витесс» жамоаси ҳужумчиси Ханс Гилхаус ўз маҳоратлари билан юртимиз футболсеварлари орасида ҳам мухлисларини топган эди. Агар «Витесс» бу йил ҳам «Мустақиллик кубоги» турнирида қатнашиш учун мамлакатимизга келса, унинг таркибида футболсеварларимиз баланд бўйли Гилхаусни кўрмайдилар. Чунки Ханс бу йилдан бошлаб истеъдодларни катта маблағ эвазига ўзига оҳанрабодек тортаётган Япония футбол чемпионатида тўп суради. У мамлакатнинг «Панасоник — Осака» клуби билан шартнома имзолади.

ФУТБОЛНИНГ САВИЯСИ ҚИЗЛАРГА БОҒЛИҚ

Португалия ҳукумати мамлакат футболсеварларини ғоят хурсанд қилди. Маълумки, ФИФА талабларига кўра мамлакат ички чемпионатларида қатнашаётган жамоалар таркибида тўрттадан ортиқ хорижий футболчи бир йўла майдонда ҳаракат қилиши мумкин эмас. Португалия ҳукумати кўпсонли футболсеварларининг қизиқишини инобатга олиб ҳамда мамлакат футболини янада ривожлантириш мақсадида ФИФАнинг ана шу талабини четлаб ўтишнинг йўлини қилди, яъни португал қизига уйланган ҳар бир хорижий футболчи Португалия фуқароси ҳисобланиши ҳақида қарор чиқарди. Чекланган миқдор туфайли заҳирада ўтириб қолаётган хорижий истеъдодларнинг ҳаммасини бир йўла майдонда кўриш мароқли, албатта. Ҳукумат бу йўлдаги тўсиқларни олиб ташлаш юзасидан ўз улушидаги, имконияти даражасидаги ишни қилди. Энди буёғи Португалияда тўп сураётган хорижий футболчилару португал қизларига боғлиқ.

ХУСУСИЙЛАШТИРИШ САМАРАСИ

Оҳангарон туманига қарашли Эйвалек қўрғонидаги 99-дорихона масъулияти чекланган жамиятга айлантирилганига кўп бўлгани йўқ. Янгича ишлаш тез орада ўз самарасини берди. Ҳозир ўн бир мингдан ортиқ аҳолига хизмат кўрсатаётган бу дорихонадан зарур дори-дармонларни бемалол харид қилиш мумкин. Тадбиркорлар, шунингдек, аҳолига халқ табобати усулида малҳамлар тайёрлаб беришни йўлга қўйди.

АГАР ЖУРНАЛИСТИКАГА ҚИЗИҚСАНГИЗ

«Халқ сўзи» қошида Журналистлар мактаби ташкил этилмоқда. Ушбу мактабга пойтахтимизда таҳсил олаётган, журналистик касбига қизиқувчи студентлар, ишчи-ёшлар қабул қилинади.

Машғулотларни газетанинг ва республикамиз оммавий-ахборот воситаларининг етакчи журналистлари олиб боришади. Ҳужжатлар 1 февралга қадар таҳририятнинг «Хатлар ва оммавий ишлар бўлими»да қабул қилинади.

Машғулотлар 15 февралдан бошланади.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси-19 уй. Телефон: 33-07-48.

Uzintrans

МУҲТАРАМ ЖАНОБЛАР !

Қизиқарли саёҳатга чиқишни ҳоҳлайсизми ?

Молиявий муаммоларингизни бартараф этишни ҳоҳлайсизми ?

"ЎЗИНТРАНС" бу борада сизга ёрдам беради !

Айни дамда биз қуйидаги мамлакатларга саёҳат қилишни таклиф қиламиз:

Бирлашган Араб Амирликлари;
Ҳиндистон;
Таиланд;
Туркия;
Германия (автомобиль хариди билан);
Исроил;
Америка Қўшма Штатлари (Москвадан жўнатилади).

Юмшоқ ўриндиқли "Мерседес-Бенц" автобуси билан сиз Ашгабад, Алмати, Бишкек ва Машҳад (Эрон) шаҳарларига сайёҳликка чиқишингиз мумкин.

Хизмат кўрсатиш шароитлари энг юқори даражада !

Йўлланмалар нархи — энг қулай !

Ҳамкорлик — ўта ишончли !

Маълумот учун телефонлар: 55-95-19 (соат 10 дан 17 гача).

Бизнинг манзил: 700031, Тошкент, Юсуф Хос Ҳожиб кўчаси, 13-уй (собиқ Педагоглар кўчаси).

"Ўзхоржитранс", ИИВ бинаси орқасида, 3-қават, 301хона.

Қуйидаги транспортлар орқали келиш мумкин:
4, 5, 7, 8, 10, 28-трамвайларнинг,
11-троллейбусларнинг ҳамда, 135-автобуснинг
"Марказий бозор" бекати ёки метронинг
"Космонавтлар" бекатигача келинади.

Қиш завқи. **А. МУРАТОВ фотолавҳаси.**

ИЖОДКОРЛАР КЎРГАЗМАСИ

Ўзбекистон Рассомлар уюшмасининг Тошкентдаги кўргазмалар залида Андижонлик ижодкорлар кўргазмаси ташкил этилди. Бу ерда тасвирий санъат, ёғоч ўймакорлиги, пичоқчилик, мисгарлик, кулолчилик ва ҳайкалтарошлик санъати бўйича уч юздан ортиқ асар намойиш қилиняпти. Томошабинларда айниқса рассом Ҳасанбой Саидовнинг Заҳриддин Муҳаммад Бобур ҳаётига оид ишлаган картиналари, мусаввир Обиджон Бакиров ижодига мансуб замондошлар портрети ва табиат манзаралари катта қизиқиш уйғотмоқда.

(ЎзА).

ТАШКИЛОТ ТАВСИЯ ЭТАДИ:

Омборхоналар учун арк

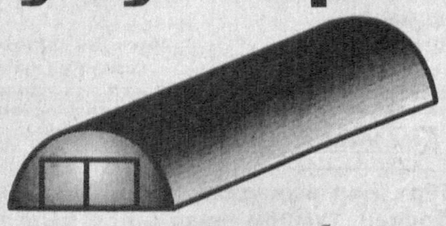

равоқсимон ангар, махсус бинолар, шунингдек жонивор ва паррандалар сақланадиган, иситиладиган ва совуқ гараж, дўконлар.

Қуйидаги телефонлар орқали мурожаат қилинсин:

(3712) 33-07-62, 32-74-79, 99-70-64

"ТТЗ" ИЧБ АСБОБСОЗЛИК ИШЛАБ ЧИҚАРИШИ

асбоб ва ускуналар тайёрлаш учун буюртмалар қабул қилади:

- *иссиқлайин ва совуқлайин штамплаш қолиплари;*
- *кесувчи асбоблар (пармлар, зенкерлар, фрезалар, развёрткалар);*
- *қаттиқ қотишмадан тайёрланган ва тез кесувчи асбоб;*
- *қуйиш ва пресслаш учун қолиплар;*
- *заргарлик жўва (валл) лари, ф 12 мм. гача халқа кесадиган мосламалар;*
- *қувурларни кесадиган ва резба очадиган сантехник мосламалар;*
- *буюртмачининг чизмалари бўйича ностандарт ускуналар ва бошқалар.*

Қуйидаги манзилга мурожаат қилинг:
Тошкент шаҳри, Буюк ипак йўли кўчаси, 434.
Телефонлар: 64-80-55, 64-03-21.

КУТИЛМАГАН НАТИЖАЛАР

Пойтахтимизда сузиш бўйича В. Митрофанов хотираси совғини учун Ўзбекистон кубогининг анъанавий турнири бўлиб ўтди. 27-марта ўтказилган бу турнирда республикамизнинг энг кучли 236 спортчиси қатнашди.

Умумий кўрсаткичлар бўйича эркаклар ўртасида тошкентлик Дмитрий Санович 12-Осиё ўйинлари қатнашчиларини ҳам ортда қолдириб, ғолиб чиқди. У, айниқса, 50, 100 ва 200 метрларга брасс усулида сузиш бўйича юқори натижа кўрсатиб, маррага биринчи бўлиб етиб келди. Аёллар баҳсида Саида Искандарова ғолиблик шоҳсупасига кўтарилди.

Алоҳида кўрсаткичларга кўра Осиё ўйинлари қатнашчиси В. Кабанов 50 метрга батерфлей ва эркин сузиш бўйича ғолиб чиқди. Навоийлик Альберт Галяутдинов 100 ва 200 метр масофаларга чалқанча сузиш бўйича, унинг ҳамшаҳри Александр Агафонов эса 100 ва 400 метрга эркин усулда сузиш бўйича I-ўринни эгаллади.

Расул ЖУМАЕВ, «Халқ сўзи» мухбири.

«Ўзсувқурилиш» давлат концерни бошқаруви «Орол сув қурилиши» бирлашмаси бошлиғининг биринчи ўринбосари Р. Г. Давлатёровга укаси **Равиль ДАВЛАТЁРОВнинг** бевақт вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

Ўзбекистон Республика Коммунал хизмат кўрсатиш вазирлиги ҳайъати ва жамоаси Сирдарё вилояти «Сувоқова» ишлаб чиқариш бошқармасининг директори **Шермат РАСУЛОВнинг** фожиали ҳалок бўлганлиги муносабати билан марҳумнинг қариндошлари ва яқинларига чуқур таъзия билдирадилар.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсати ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Анвар ЖЎРАБОЕВ.

• *БЎЛИМЛАР:*
Парламент 33-57-34;
Хатлар 33-07-48;
Қишлоқ хўжалиги 32-07-94;
Иқтисодиёт 32-36-65;
Маънавият 32-35-60;
Ахборот 32-29-89;
Тунги муҳарририят 33-10-28.

• **МАНЗИЛИМИЗ:**
700000, ГСП
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир — И. Худоёров.
Навбатчи — Б. Остонақулов.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001 Буюртма Г. — 0021 50908 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2

«Шарқ» нашриёт матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили «Буюк Турон» кўчаси, 41. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Босишга топшириш вақти—21.00 Босишга топширилди — 21.00. 1 2 3 4 5 6